

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

Έκθεση πεπραγμένων

Το πρόγραμμά μας είχε ως στόχο όχι τη νεκρανάσταση της παράδοσης αλλά την ανακάλυψή της και τη διατήρησή της, αφού η παράδοση είναι ζωντανή και υπάρχει γύρω μας αρκεί να μπορούμε να την αναγνωρίσουμε και να την καλωσορίσουμε στη ζωή μας. Μέσα από χορούς, τραγούδια, μουσικά, θεατρικά δρώμενα, παιχνίδια, ήθη και έθιμα ανακαλύψαμε το παρελθόν και ομορφύναμε το παρόν.

Χοροί

Μάθαμε τους εξής χορούς:

- Συρτό στα δύο,
- Συρτό στα τρία,
- Καλαματιανό,
- Χασαποσέρβικο,
- Χασάπικο,
- Σκούπα της Λέρου,
- Ικαριώτικο,
- Τσιριγώτικο,
- Αγέρανο,
- Ζάραμο,
- Ροδίτικο,
- Τσάμικο,
- Χασαπιά,
- Καλαμαθιανό Νάξου,
- Ξέσυρτο
- Ομάλ

Γνωριμία με ήθη-έθιμα και αναβίωση εθίμων

1. **Λαζαράκια**: Στο πλαίσιο του πολιτιστικού μας προγράμματος πριν τις σχολικές διακοπές του Πάσχα αναβιώσαμε αυτό το σπάνιο πλέον έθιμο. Τα παιδιά με μεγάλο ενθουσιασμό αγκάλιασαν αυτή την προσπάθεια και σύντομα η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων του σχολείου μας μετατράπηκε σε εργαστήριο ζαχαροπλαστικής. Ακολουθώντας πιστά την παραδοσιακή συνταγή, το κάθε παιδί έπλασε το δικό του «Λαζαράκι» και περίμενε με ανυπομονησία να γευτεί το αποτέλεσμα της προσπάθειάς του! Η δράση αυτή με βιωματικό τρόπο βοήθησε τα παιδιά να αναβιώσουν το συγκεκριμένο έθιμο αλλά κυρίως να συνειδητοποιήσουν ότι η παράδοση μπορεί να διατηρηθεί αν το επιδιώξουμε.
2. Φτιάξαμε το δικό μας **πρωτομαγιάτικο στεφάνι**, ένα έθιμο που μας συνδέει με τη γιορτή της άνοιξης. Σκοπός μας ήταν να δημιουργήσουμε μια όμορφη σύνθεση λουλουδιών που θα χάριζε ευφορία και χαρά σε εμάς και καλοτυχία στο σχολείο μας!

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

3. Κόψαμε **Βασιλόπιτα**, σπάσαμε το **Ρόδι** για καλή τύχη, αφού πρώτα βρήκαμε πληροφορίες για αυτά τα δύο έθιμα και με βιωματικό τρόπο μοιραστήκαμε σχετικές εμπειρίες από τον τόπο καταγωγής μας.
4. Παίξαμε με το **Γαϊτανάκι**, ένα παραδοσιακό έθιμο της Αποκριάς αφού πρώτα βρήκαμε πληροφορίες για τις ρίζες αυτού του εθίμου.

Θεατρικό

Το ενδιαφέρον μας τράβηξε το θέμα της ξενιτιάς με τους καημούς και τους πόνους της γιατί η παράδοση δεν ήταν δυνατό να μην ασχοληθεί με την αποδημία και τον γυρισμό του ξενιτεμένου που είναι άλλωστε και χαρακτηριστικό γνώρισμα των Ελλήνων από την αρχαιότητα ως σήμερα. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα λόγω της οικονομικής κρίσης η ελληνική κοινωνία ζει για μια ακόμη φορά τον πόνο του ξενιτεμού νέων ανθρώπων μορφωμένων που εγκαταλείπουν την πατρίδα τους, την οικογένεια τους και μεταναστεύουν στο εξωτερικό για ανεύρεση εργασίας. Σκεφτήκαμε, λοιπόν, να δραματοποιήσουμε το διήγημα «Αμερικάνος» του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, ένα διήγημα με θέμα τη ξενιτιά, θέμα επίκαιρο όσο ποτέ και να το συνδέσουμε με το παρόν. *(Περισσότερες πληροφορίες για το θεατρικό μας θα αντλήσετε από το ιστολόγιο της ομάδας μας και το youtube, όπου έχουμε δημοσιεύσει δείγμα της δουλειάς μας. Τις σχετικές διευθύνσεις θα βρείτε στο τέλος της έκθεσης πεπραγμένων.)*

Δράσεις

1. Συμμετείχαμε σε **μαθητικό συνέδριο** με θέμα την παιδαγωγική αξιοποίηση της τέχνης, στο οποίο οι μαθητές – μέλη του προγράμματός μας
 - παρουσίασαν δύο αποσπάσματα από τη δραματοποιημένη διασκευή του διηγήματος «Αμερικάνος» του Αλ. Παπαδιαμάντη και παράλληλα μια επιγραμματική αναδιήγηση του συνόλου του έργου, επιχειρώντας τον συσχετισμό του με το φαινόμενο του "brain drain" (=αποδημία μορφωμένων Ελλήνων στο εξωτερικό) που χαρακτηρίζει την εποχή μας.
 - τραγούδησαν ζωντανά το τραγούδι «Τα άστρα στήσανε χορό» που συνέθεσαν οι ίδιοι εμπνεόμενοι από τους παραδοσιακούς χορούς και τον έναστρο ουρανό, με σκοπό να αναδείξουν με έναν ευφάνταστο τρόπο τη σημασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και την ανάγκη διατήρησης και προστασίας της.
2. Η ομάδα μας συμμετείχε στον **μαθητικό διαγωνισμό τραγουδιού** «Κάν' το ν' ακουστεί 2018: Δημιουργώντας για την πολιτιστική μας κληρονομιά» με το τραγούδι «Τα άστρα στήσανε χορό» που συνέθεσαν μέλη του πολιτιστικού προγράμματος «Σεργιάνι στην παράδοση» εμπνεόμενα από τους παραδοσιακούς χορούς και τον έναστρο ουρανό, με σκοπό να αναδείξουν με έναν ευφάνταστο τρόπο τη σημασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην εποχή της παγκοσμιοποίησης συμβάλλοντας έτσι στη διαιώνιση και διατήρηση της λαϊκής

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

παράδοσης. Στο τραγούδι οι προσωποποιημένοι αστερισμοί (Ωρίωνας, Άρκτος, Πούλια, Αυγερινός, Ανδρομέδα) χορεύουν καλαματιανό, αντικριστό, μπάλο, πεντοζάλη, ζεϊμπέκικο ενώνοντας τον ουρανό με τη γη, το σύμπαν με τον άνθρωπο, την ύλη με το πνεύμα, το παρόν με το παρελθόν, την παράδοση με την αιωνιότητα.

3. Διοργανώνουμε **Παζάρι Παραδοσιακών Γεύσεων** με τίτλο «Η Παράδοση στηρίζει την Ελπίδα» με φιλανθρωπικό χαρακτήρα, αφού τα έσοδά του θα διατεθούν στον Σύλλογο Φίλων Παιδιών με καρκίνο «Ελπίδα». Θα λάβει χώρα στις 15 Ιουνίου, ημέρα παρουσίασης του προγράμματός μας στη σχολική κοινότητα.
4. Η ομάδα μας έλαβε την πρωτοβουλία να **προσκαλέσει** δυο καταξιωμένους στον χώρο της παράδοσης **καλλιτέχνες**, την Ειρήνη Δερέμπεη και τον Κάρολο Κουκλάκη, οι οποίοι δέχτηκαν με χαρά να συμμετάσχουν στην εκδήλωση παρουσίασης των δράσεων του προγράμματός μας, για να παρουσιάσουν στη σχολική κοινότητα παραδοσιακά τραγούδια από την Κρήτη με θέμα την ξενιτιά.
5. Παρουσιάσαμε παραδοσιακούς χορούς στη σχολική γιορτή για την **25^η Μαρτίου**.

Δημιουργική Γραφή

1. Κάποια μέλη της ομάδας αντλώντας έμπνευση από τις δράσεις μας, συνέθεσαν δικά τους **κείμενα** (ποιήματα και πεζά) για τον χορό και την παράδοση γενικότερα. Έτσι, προέκυψαν
 - το τραγούδι «Τα άστρα στήσανε χορό» (με το οποίο συμμετείχαμε σε διαγωνισμό μουσικής),
 - μαντινάδες οι οποίες ενσωματώθηκαν στο προηγούμενο τραγούδι και
 - το κείμενο «Χορεύω, λένε». (βλ. το ιστολόγιό μας για περισσότερες πληροφορίες)
2. Προσθέσαμε δικούς μας **στίχους** στον Αγέρανο της Πάρου (Αμυγδαλοτσακίσματα) διατηρώντας τον ρυθμό και το μέτρο του τραγουδιού. Οι στίχοι μας έχουν ως θέμα τους τη σχολική ζωή και διακρίνονται για τον εύθυμο χαρακτήρα τους.

Τραγούδι

Μάθαμε να τραγουδάμε τα εξής παραδοσιακά τραγούδια

- Δεν ξημερώνεις
- Στο 'πα και στο ξαναλέω
- Τζιβαέρι
- Είσαι ακόμα μακριά
- Μέρα μέρωσε
- Τίνος είν' η κούπα

Επισκέψεις

1. Οι μαθητές που συμμετέχουν στο πολιτιστικό πρόγραμμα "Σεργιάνι στην παράδοση" με τη συνοδεία των γονέων τους και εκπαιδευτικών του σχολείου μας

**ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
«ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»**

παρακολούθησαν τη θεατρική παράσταση "Γυναίκες του Παπαδιαμάντη" στο θέατρο "Χώρα". (Μπορείτε να διαβάσετε τις κριτικές των μαθητών μας στο ιστολόγιο της Πολιτιστικής Ομάδας μας.)

2. Η ομάδα μας επισκέφτηκε το Θέατρο Ελληνικών Χορών «Δόρα Στράτου» στον λόφο Φιλοπάππου, για να παρακολουθήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Χορός, μουσική, φορεσιά», στη διάρκεια του οποίου προσέγγισε με βιωματικό τρόπο όψεις της ελληνικής παράδοσης. Συγκεκριμένα, οι μαθητές και οι μαθήτριες της ομάδας μας

- παρακολούθησαν ταινία για την προσφορά της Δόρας Στράτου στη διαφύλαξη και ανάδειξη της ελληνικής παράδοσης με την ίδρυση του πρώτου μόνιμου μουσικοχορευτικού συγκροτήματος ελληνικών χορών στη χώρα μας, ένα όραμα για την υλοποίηση του οποίου η Δόρα Στράτου συνεργάστηκε με σημαντικές προσωπικότητες από τον χώρο της λαογραφίας και της τέχνης, όπως ο Τσαρούχης, ο Λουκάτος, ο Σίμων Καράς, ο Ανωγειανάκης κ.ά.
- προσδιόρισαν τις κατηγορίες και τα χαρακτηριστικά των παραδοσιακών μουσικών οργάνων, ενώ στη συνέχεια παρακολούθησαν βίντεο με σπουδαίους μουσικούς της παράδοσης (τον Πετρολούκα, τον Οικονομίδη κ.ά.) ... «επί το έργον»!
- χόρεψαν χορούς από όλη την Ελλάδα, τη Θράκη, την Κρήτη, τη Μακεδονία, την Πελοπόννησο, τις Κυκλάδες, με την καθοδήγηση έμπειρων χορευτών του μουσικοχορευτικού συγκροτήματος «Δόρα Στράτου», οι οποίοι τους εξήγησαν τον ιδιαίτερο ρυθμό, την κίνηση, τις λαβές που έχει ο κάθε χορός ανάλογα με την περιοχή προέλευσής του.
- φόρεσαν παραδοσιακές φορεσιές, γυναικείες και αντρικές, από τη Θράκη και τις Κυκλάδες, περιέγραψαν τα μέρη τους, γνώρισαν τα έθιμα που σχετίζονταν με το είδος τους και τα κομμάτια που τις αποτελούσαν (π.χ. οι μεταξωτές, μακριές πολύχρωμες κορδέλες που κρέμονται ως χαμηλά στην πλάτη στη γυναικεία θρακιώτικη ενδυμασία συμβόλιζαν τα προξενιά της γυναίκας που τη φορούσε), κατανόησαν τους πρακτικούς λόγους που υπαγόρευαν τη μορφή κάθε φορεσιάς (π.χ. οι «κορφουλήθρες», τα κάθετα ανοίγματα στο ύψος του στήθους, διευκόλυναν τις θρακιώτισσες στον θηλασμό, ενώ οι βράκες εξυπηρετούσαν τους Κυκλαδίτες στις ναυτικές τους ασχολίες) συνειδητοποιώντας πως η παραδοσιακή ενδυμασία αποτελεί σημαντική πηγή πληροφοριών, καθώς αποκαλύπτει τον τρόπο ζωής, τις συνήθειες και τις αξίες μιας κοινωνίας, είναι στοιχείο πολιτιστικής ταυτότητας ενός τόπου, γι' αυτό η συλλογή και η διαφύλαξή της έχουν μεγάλη σημασία.
- παρακολούθησαν σύντομο ντοκιμαντέρ που παρουσίαζε τα στάδια της κατεργασίας του μαλλιού για την κατασκευή υφασμάτων στις παραδοσιακές κοινωνίες, διαδικασία που απαιτούσε, όπως διαπίστωσαν, όχι μόνο χρόνο αλλά και μεγάλη υπομονή.
- είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στον χώρο του Θεάτρου, να πληροφορηθούν την ιστορία της κατασκευής του, να παρατηρήσουν τα σχεδιασμένα από τον Σπύρο Βασιλείου σκηνικά του και τέλος να διασκεδάσουν χορεύοντας παραδοσιακούς - αλλά και μοντέρνους - χορούς στην ορχήστρα του.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΣΕΡΓΙΑΝΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

- εξερεύνησαν τον περιβάλλοντα χώρο του Θεάτρου απολαμβάνοντας την επαφή με τη φύση.

Ακολουθούν οι εντυπώσεις κάποιων μαθητών μας από την επίσκεψη.

«Ευχάριστη και διασκεδαστική ήταν η επίσκεψή μας στο Θέατρο Ελληνικών Χορών «Δόρα Στράτου» που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του πολιτιστικού μας προγράμματος. Αφού παρακολούθησαμε ένα ενδιαφέρον βίντεο σχετικό με τη ζωή και το έργο της ιδρύτριας, ενημερωθήκαμε για τα παραδοσιακά μουσικά όργανα και τα είδη τους. Στη συνέχεια, χορέψαμε παραδοσιακούς χορούς από διάφορες περιοχές της πατρίδας μας και γνωρίσαμε την ελληνική παραδοσιακή φορεσιά. Τέλος, περιηγηθήκαμε στο υπαίθριο θέατρο, όπου κατά τους καλοκαιρινούς μήνες παρουσιάζονται στο ευρύ κοινό χορευτικές παραστάσεις. Η επίσκεψή μας ήταν ένα πραγματικό σεργιάνι στην παράδοση!»

«Ένωσα υπερηφάνεια για τη Δόρα Στράτου και το έργο της.»

«Πρέπει να συνεχίσουμε την παράδοση των ελληνικών χορών!»

«Ενθουσιάστηκα, γιατί ήμαστε όλοι μαζί και μάθαμε καινούργιους χορούς.»

«Ένωσα υπερηφάνεια για την κληρονομιά του τόπου μας και την ομορφιά της παράδοσής μας.»

«Το πρόγραμμα μου κίνησε το ενδιαφέρον και το παρακολούθησα με αμείωτη προσοχή και ευχαρίστηση μέχρι το τέλος. Η πιο όμορφη στιγμή ήταν η βόλτα στον χώρο γύρω από το Θέατρο.»

Δημοσίευση των δράσεών μας

1. Στο ιστολόγιο που δημιουργήσαμε για αυτόν τον σκοπό:
<https://sergiani3ga.blogspot.com/>
2. Στο Youtube:
<https://www.youtube.com/watch?v=tZM08oc3STg> και
<https://www.youtube.com/watch?v=uOSs7LXDaXE>
3. Στην ιστοσελίδα του σχολείου μας.
* Ολόκληρο το υλικό του προγράμματος θα δημοσιευτεί στις παραπάνω διευθύνσεις μετά την εκδήλωση παρουσίασης του προγράμματος στη σχολική κοινότητα, την Παρασκευή 15 Ιουνίου 2018, ώρα 19.00.

Ο Διευθυντής

Γεώργιος Βλάχος

Η Συντονίστρια

Θεοδώρα Αλεξοπούλου

Τα Μέλη

Αθανασία Τριανταφύλλου

Κατερίνα Δεληγιάννη